

Πέρα από το καλό και το κακό

➤ **Θεατρική διασκευή του μυθιστορήματος του Ν. Νικολαΐδη**

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ είχε διανύσει ήδη σαράντα μέρες ζωής όταν τη συναντήσαμε στη Λευκωσία. Το θέατρο Ένα έδειχνε την παραγωγή του για τέσσερις βδομάδες στη λεμεσιανή του βάση, γι' αυτό η λευκωσιώτικη πρεμιέρα βρήκε τη «διαδικασία ζύμωσης» σε στάδιο προχωρημένο, βρήκε τις προεπιπολιότητες των ηθοποιών για καλά «βαμμένες» με τη χροιά των χαρακτήρων που ενσάρκωνουν και το κείμενο να κυλά αβίαστα από το στόμα του αφηγητή-συγγραφέα. Στη βιολύνη της κατανάλωσης ακόμα και των πνευματικών αγαθών καταβροχθίζουμε τις παραγωγές των θιάσων μας το πολύ σε τρεις μήνες. Μερικές απ' αυτές φαντάζουν καλύτερες στην άγουρη αμεσότητα της πρεμιέρας, γερνάνε όμως γρήγορα, η συναίσθηματική ή η υφολογική ισορροπία συχνά χαλάει, γέρνει προς τα κωμικότερα, τα δραματικότερα, οι ηθοποιοί «κρύβονται» από τις δυσκολίες των ρόλων τους μέσα στις τεχνικές βολεμένες ευκολίες,

και δεν έχουν κουράγιο για την επαναλαμβανόμενη κατάκτηση κορυφών που είχαν κατακτηθεί στην πρεμιέρα. Υπάρχουν όμως και άλλες παραγωγές, της αργής ωρίμανσης, οι οποίες «ψήνονται» τελικώς μόνο κάτω από τα φώτα της σκηνής. Η Θεατρική διασκευή του μυθιστορήματος του Νίκου Νικολαΐδη «Πέρα απ' το καλό και το κακό» ανήκει στη δεύτερη κατηγορία. Η εξοικείωση των νέων ηθοποιών με τους ρόλους μεγάλης ηλικιακής διαδρομής, αναβαθμισμένης υφολογικής δυσκολίας και διακοπόμενης σκηνικής παρουσίας σίγουρα χρειάζεται μια περίοδο σκηνικής δοκιμολογίας και ίσως και της ενθάρρυνσης από το κοινό.

Η συγγραφέας της θεατρικής μεταφοράς του έργου του Νίκου Νικολαΐδη Ειρένα Αδαμίδου-Ιωαννίδου δε διευρύνει τη διαλογική δράση έτσι ώστε να καλύψει όλο το χρόνο της παράστασης. Η ύπαρξη των προσώπων του έργου δεν αυτονομείται από την αφήγηση.

Σε άλλες δραματοποιήσεις αυτά τα στοιχεία θα μπορούσαν να αποβούν εις βάρος της θεατρικότητας, αλλά στο αυθεντικό κείμενο του Νικολαΐδη η φωνή του συγγραφέα αποτρέπει την πολίτημη ύλη, από την οποία είναι φτιαγμένα πρόσωπα και καταστάσεις. Ο συγγραφέας είναι τόσο αισθητά παρών στο πεζογράφημα, που η παρουσία του στη σκηνή επιβάλλεται και ο αφηγηματικός λόγος προσθέτει ποιότητα και ομορφιά στην παράσταση. Σωστά, λοιπόν, η Ειρένα Αδαμίδου-Ιωαννίδου προβάλλει τη μορφή και τη φωνή του, ο σκηνοθέτης της παράστασης Αντρέας Χρι-

στοδουλίδης και ο ηθοποιός Σωτήρης Μεστάνας δίνουν υπόσταση θεατρική στην παρουσία του. Το τίμημα της επιλογής αυτής είναι ο κατακερματισμός των διαλογικών σκηνών και ο κίνδυνος να καταντήσει το δραματοποιημένο μέρος της παράστασης μια απλή εικονογράφηση της αφήγησης. Αλλά οι φιγούρες των δύο αδελφών δεν είναι φτιαγμένες από ρεαλιστική στάση, το πεζογράφημα του Νικολαΐδη έχει έντονη ποιητική χροιά.

Αν οι μορφές της παράστασης αφήνονταν να δρουν και να μιλούν στη σκηνή χωρίς την παρουσία του δημιουργού τους, τα λόγια και οι πράξεις τους θα αποκτούσαν Περίσσοτερο ρεαλισμό απ' ό,τι ποτέ εννοούσε ο Νίκος Νικολαΐδης και η υφολογική αλλοίωση θα έκανε μεγαλύτερη ζημιά στο σύνολο παρά η αποσπασματικότητα των σκηνών.

Οι δύο πρωταγωνίστριες, η Μικέλα Κουτουμάνου και η Μαρία Καρασούλα, δοκιμάζονται σκληρά στους ρόλους που εκτός από την ποιητική υφή έχουν και ψυχολογικό βάθος. Γλυκιά ελπίδα, τσακηνιά, αυταρέσκεια, προκλητικότητα, απόγνωση, τρέλα, πλήρης φυγή είναι η διαδρομή της Χρυσούλας της Μικέλας Κουτουμάνου. Ταπεινή Περηνάνα, στωικότητα, πόλεμος με τα εξοπλίσματα και επιθυμίες, παραλογισμός, απελπισία είναι η πορεία της Φωτεινής της Μαρίας Καρασούλα. Είναι φανερό και οι δυσκολίες που συναντούν οι δύο νέες ηθοποιοί, και η μεγάλη τους προσπάθεια μέχρι το τελικό αποτέλεσμα που είναι αναμφίβολα θετικό. Η παρουσία της Έλλης Κυριακίδου αποτελεί πεζό, αλλά σταθεροποιητικό στοιχείο στην παράσταση, ενώ οι σκηνές με την Αρμένισα μάγισσα που υποδύεται η Δανάη Χρήστου διαθέτουν αυτοτέλεια, χρώμα και χιούμορ. Τέλος, οι ολιγόλεπτες μεταμορφώσεις του Σωτήρη Μεστάνα σε μικρούς ανδρικούς ρόλους εντυπωσιάζουν με την ομαλότητα του περσματος από τη μια υπόσταση στην άλλη.

Την πολυεπίπεδη δράση του έργου στεγάζουν ευρηματικά τα σκηνικά του Αντρέα Χαλαλάμπους που με τη βοήθεια του σχεδιασμένου από το σκηνοθέτη της παράστασης φωτισμού αποκτούν ποιητική διάσταση. Τα κοστούμια στόχο έχουν να αποδώσουν τις ψυχικές μεταπτώσεις των δύο ηρώων.

Ο Αντρέας Χριστοδουλίδης υπογράφει μια παραγωγή που και θεατρική αξία έχει, και φέρνει κοντά στο κοινό το σπουδαίο έργο του Νίκου Νικολαΐδη του Κύπριου.